

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdivásárhely, 1903. augusztus 23.

Vasárnap.

XXII. évfolyam 68. szám.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:
4 hasábs petítosóért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Hivatalos- és árverési hirdetések külön díjtétel szerint.
Nyilttér sora 30 fillér.
A hirdetések és nyiltterek díja előre fizetendő.

Nemzeti követelmények.

— A helybeli szabadelvűpárt figyelmébe, —

Nincs ma, széles e hazában magyar ember, kit ne hevítene az a vágy, hogy végre valahára magyar zászló, magyar czímer, magyar jelvények, magyar szolgálati nyelv, magyar tisztképzés legyen katonáknál — itt, e véráztatta, megszentelt magyar föld határain belül. Szabadelvűpárti, függetlenségi-párti, néppárti avagy pártokon kívüli politikus és nem politikus, képviselő és nem képviselő, ur és paraszt egyaránt lelkesülnek a nemzeti ideálokért s egyforma melegséggel ohajtják, hogy magyar nemzetünknek egyik legszebb álma végre váljék boldogító édes valósággá, az 1867. évi tizenkettedik, népképviselőlet alkotta, királyszentesítette törvények legyen végre valahára vágrehajta, mert a nemzetnek joga van hozzá.

Joga van a magyar nemzetnek, mert azok nem új követelések, hanem a nemzetnek eleitől kezdve létezett és elidegeníthetetlen jogaiból erednek. Joga van annál inkább, mert ezen követelések teljesítése a közös hadseregnek az említett törvényben szabályozott közjogi helyzetét nem érintik, de a hadsereg harképesse-

gét emelik, a magyar nemzet és a hadsereg között nemesebb érzelmi kapcsolatot teremtenek és nagyban elősegítik, hogy az 1867-iki közjogi alapon a magyar nemzet egy nagy történeti multtal és teljes önállósággal bíró nemzet önértetének és jogos igényeinek megfelelő mértékben fejlődhessék.

A nemzeti követelmények teljesítése nemzetünket régi fényéhez, régi dicsőségéhez újra vissza fogják vezetni s ez érdeke királynak is nemzetnek egyaránt.

Ezért nemcsak a függetlenségi pártnak, de a szabadelvű pártnak, a szabadelvű eszmék híveinek és elengedhetetlen hazafias köteletségük, hogy a nemzeti követelmények mellett sikra szálljanak s egyesült erővel kérjék, követeljék mindazt, a mihez a nemzetnek joga van.

A debreczeni szabadelvűpárt, a brassói higgadt de lángoló lelkesedésű magyarság kiadták már a jelszót: tömörüljünk a nemzeti követelmények mellett!

Kövessük őket!

Nyilvánítsuk ki mi is ezen hazafias szándékunkat.

Ez hatalmas erőt ad azoknak, kik odafenn vannak a mieink közül, a kik kormányzásra vannak hivatva, de erőt ad nekünk is ide lenn, hogy az álokosko-

dásokkal szemben bebizonyítsuk, hogy mi, a szabadelvűpárt hívei, sem akarjuk eladni e hazát.

Tartsunk tehát mielőbb pártgyűlést!

Csatlakozzunk a debreczeni szabadelvűpárt s a brassói magyarság határozataihoz.

Magyar zászló, magyar jelvények, magyar szolgálati nyelv, magyar tiszték áthelyezése: ezek képezzék a tárgyalási alapot.

Aztán ezen közben ne feledkezzünk meg a tisztviselők fizetés rendezéséről sem.

Mert hiszen a magyar tisztviselő megélhetése is igazi nemzeti követelmény!

Aztán gazdasági függetlenségünk utvonala is ki kell taposnunk, mert hiába való a nemzeti színű zászló ha topornyos, éhes fiúk vonulnak be alája, s hiába a vezényszó, ha apáik birtokán a „ki ad többet érte?” hangzik!

Tartsunk mielőbb pártgyűlést.

A király Budapesten.

Ő felsége szerdán este fél 8 órakor Budapestre érkezett. A pályaudvaron csupán Rudnay Béla főkapitány és Márkus József főpolgármester jelentek meg fogadására. Ő felsége a vasutól egyenesen a

TÁRCZA.

Hogyha egyszer . . .

Hogyha egyszer összejönnénk
Újra ott a kert alatt,
Hogyha újra csókolhatnám
Forró, édes ajkadat!

Vajjon mivé lett a bájos,
Barna haju szép leány,
Nevetne-e kék szemével
Most is mint az ég reám?

És az egykor vidám ifju
Vajjon mivé lehetett?
Te tudnád csak megmondani,
Te ismertél engemet.

Komoly mama lettél talán,
S én agglegény, zord, fonak, —
Tán kacagnánk mult időkön,
Mikor szebbet álmodánk.

Vagy siratnánk ifjuságunk
Mig a szívünk megszakad, —
Hogyha egyszer összejönnénk
Újra ott a kert alatt! . . .

Haan Béla.

Távolban.

A távolban hegedűszó . . .
Behízogó, andalító
Édes nótá járja,
Mindegyre gyöngébben hallszik, —
Heverésem, fölém hajlik
Szomoru fűz ága.

Messze van már édes multam,
A mikor még hinni tudtam
Életboldogságba! —
Multam: e dal, távol hangzó,
S a jelen: a fölém hajló
Szomoru fűz ága.

Haan Béla

Potsa József.

1836—1903.

A „Vasárnapi ujság” legutóbbi száma a boldogult Potsa József főispánnak jól sikerült arcképét, s a következő érdekes életrajzát közli:

Az öreg Tisza Kálmán, a kit „a főispánok atyjá”-nak neveznek, mint Gül Babát a rózsákénak, két válfajra osztályozta a főispánokat. Azokra, a kik azt felelik „nem tudom”, és a kik azt felelik „ugy lesz”. Az elhunyt Potsa József, Háromszék megye

főispánja az „ugy lesz” főispánok családjához tartozott. Kemény hatalmas akaratú férfi volt, kinek fekete, villogó szeméből az erély tükröződött s bizonyos, hatalmas szemöldökén szinte meglátszott, hogy egy-egy rándulásán egy egész vármegye mozdul.

Előkelő székely, családból a hatolykai Potsák-ból származott, kik kivált a katonai pályán jeleskedtek; nyílt karaktere, erélye, széles látóköre és éles ítélőképessége vármegyéje legkülömb fiai közé emelte. Ha igaz az, hogy a székelynek két esze van, neki három esze volt s mind a három eszét a közügyeknek szentelte!

Nem azon a módon lett főispán, mint utjabban szokás: valaki nem jó otthon szolgabírónak, felküldik képviselőnek, itt egy kis patinát nyer, visszaküldik főispánnak és már akkor jó. Ott a közigazgatásnál nőtt ki, mint Küküllő megye főszolgabírája majd mint alispán. Ebből az állásából nevezte ki a király az alig negyven éves férfit Háromszék megye főispánjává 1877-ben, ki egész holtá napjáig viselte a tisztelet egyforma tekintéllyel, eréllyel és méltósággal; nem esvén alája a mimikri azon természeti törvényének, hogy valamint némely élőlények az anyaföldtől veszik színüket, a főispánok a mindenkori belügyminiszterek szerint formálódnak át az ő képükre, hol gyengédnek, gyámoltalanoknak, hol viszont erősöknek és hatalmaskodóknak. Kormányok jöttek-mentek, Potsa mindig ugyanaz maradt, mint egy elkerülhetetlen földi gondviselés, avatott, szigorú de igazságos közel tartva a láthatatlan gyeplőket megyéjében. Föl is emelte majdnem a mintamegyék közé. Egy rangban emlegették Háromszékot Sopronnal, Vassal.

budai várba hajtattott. Az utcákon egybegyűlt közönség lelkesen megéljenzte az uralkodót. Ő felsége esüörtökön a Mátyás templomban részt vett a Szent-István napi ünnepi misén, melyen Vaszary Kolos hercegprímás fogadta.

Pénteken megkezdődtek a királynál a kihallgatások.

Legelőnek Gróf Cséki Albin főrendiházi elnököt, utána Gróf Apponyi Albert képviselőházi elnököt hallgatta ki. A kihallgatás eredményéről természetesen semmi biztos hír sem szivárgott ki.

A király és a válság.

Jól értesült politikai körök szerint a király elhatározta, hogy a magyar válság okát képező nemzeti követelések legnagyobb részét teljesíteni fogja. Csak a magyar szolgálati nyelv s a jelvények megváltoztatása kérdésében nem fog az engedékeny terepre lépni.

Az előbbi tekintetében azért, mert a hadsereg egységét tenné tönkre, a jelvény-kérdés megoldása pedig fölösleges, mert a közös hadsereg most használt zászlói magukban foglalják a magyar címet is, másrészt, mert ezt a kérdést az 1867. XII. t.-cz. szabályozza.

A király úgy nyilatkozott, hogy soha sem fog a magyar parlament jogaiba beleavatkozni, de elvárja, hogy a magyar parlament se érintse azokat a felségjogokat, melyek a 67-es kiegyezés alapján is mint legfőbb hadurat illetik meg a magyar királyt.

Népoktatásügy Háromszékvármegyében.

— Csánki Gyula kir. tanfelügyelő jelentése a közigazgatási bizottság aug. ülésén. —

(Folyt. és vége.)

A mi már a vezetésre és felügyeletre bízott népoktatási közigazgatásnak s magának vármegyének népoktatásügyének július havi állapotára vonatkozó jelentésemet illeti, a közig. bizottságról szóló törvény 15. §-a értelmében a következőkben van szerencsém azt előterjeszteni.

A július hó folyamán hivatalomba érkezett jelentések beadványok, megkeresések és rendeletek közül külön szám alatt iktatóra vétetett 402 ügydarab mely számmal hivatali iktatókönyvem július havi utolsó száma 3033-ra emelkedett.

Ezen ügydarabok az e hó folyamán postára adott 1227 kiadványban, a múlt hóról elintézetlenül

átjött 55 ügydarabbal együtt, jobbra mind el is intézték úgy, hogy elintézetlenül csupán 53 ügydarab maradt át a f. augusztus hóra.

Hivatalom közigazgatási munkásságának pedig a második felévi államsegély részletekről szóló nyugták érvényesítése, és láttalmazása, a közig. bizottság évközi jelentésében a kir. tanfelügyelőség előadói ügykörét érintő rész összeállítása, a nyári menedékházak benépesítése, a múlt iskolai év folyamán elkövetett iskolamulasztások után kirótt büntetéspénzek elszámolása, az évfázó vizsgákról szóló jelentések beküldése, átvizsgálása és az ezek alapján szükséges intézkedések megtétele, a jövő tanévi órarendek és tantervek megvizsgálása, jóváhagyása a tanszerekben szükségelt látó iskolák iskolaszékeinek az egyetemi nyomdában kapható tanszerek engedélyezése iránt való kérvényezésre felszólítása, a múlt iskolai évről szóló statisztikai adatok beküldése és feldolgozása, a múlt iskolai évben a polgári iskolánál magánvizsgára állott növendékek anyakönyveinek felterjesztése, a szegény tanulók számára szükséges tankönyvek engedélyezése iránt intézkedések megtétele, a gazdasági tanfolyamra felvett tanítók értesítése a tanítónőképző intézet jövő tanévi növendékeinek felvételére és segélyezésére vonatkozó javaslat felterjesztése elhelyezésének biztosítása, munkabeosztása, az állami elemi iskolák fejlesztése céljából szükséges intézkedések megtétele stb. voltak általánosabb jellegű és nevezetesebb tárgyai.

A június hó első felében elkövetett iskolai mulasztásokra vonatkozó kimutatások be nem terjesztése, vagy a mulasztási büntetéspénzek behajtása körül való késedelmeskedés miatt Albis, Alsócsérnát, Dálnok, Márkosfalva, Kálnok, Etfalva-zoltán, Kisborosnyó, Rity, Kovászna, Papozs és Zagon községek előjárásai ellen kellett bírsgólast kérnem.

Az évközi jelentésben ez évben is a segéd-tanfelügyelői állás szervezését a nyugdíjtörvény kiadott utasítás második rész 4. pontjának hatályon kívül helyezését, a küszöbön levő nyugdíjtörvény revízióval kapcsolatban a törvénynek a férjhezmenő tanítónőkre való tekintettel szükséges módosítását, a községi iskolák részére építkezési kölcsönalap létesítését sürgettük ismételtén.

A tanítónőképző intézet növendékeinek jövő tanévi felvételére és segélyezésére vonatkozó javaslat megküldése ez évben is sok gondot és nehézséget okozott az igazgató tanácsnak, mert a folyamodók száma most is igen sok volt. Hogy kik lettek véglegesen felvéve, ma még nem tudható, mert a miniszteri döntés még nem érkezett le. Az elhelyezési kérdés a női ipariskola helységeinek átengedé-

sével a nehéz körülmények között még szerencsésnek mondható megoldást nyert.

Iskolánk zárva vannak, helyettük és a legtöbb esetben az iskolai tantermekben a nyári gyermekmenedékházak működnek. Ily intézetek vannak működésben, Albis, Árapatak, Bikfalva, Bodola, Bölön, Bükszád, Gelence, Hidvég, Hilib, Kézdimartonos, Kézdiszentlélek, Kisborosnyó, Középpajta, Kőpecz, Mikóujfalu, Nagyajta, Nagyborosnyó, Nyén, Osdola, Papolez, Páké, Torja és Uzon községekben,

Az üresedésben volt tanítói állomások maig is betöltetlenül vannak; sőt a teleki községi iskola derék tanítójának Molnár Rafaelnek hosszas szenvedés után történt elhunytával egygyel még szaporodott az üres állomások száma és Csiky János bölöni gör. kel. tanító nyugdíjaztatása következtében üresedésbe jött a bölöni gör. kel. tanítói állomás is.

A június hó folyamán vett miniszteri rendelet alapján tisztelettel jelentem, hogy a zaláni állami iskola egyik tantermének beburkolására 300 korona engedélyeztetett, az ifjusági egyesületek számára új alapszabály-tervezet adatott ki; a Háromszékvármegyei tanítótestület új alapszabályai módosítás végett leadtak, Kézdivásárhelyen a Székely Társaság kezdeményezésre Slájd-tanfolyam rendeztetett, a mely július hó 27-én kezdette meg négy hétre tervezett működését s kimendatott a sepsiszentgyörgyi állami óvóház szervezése, melyekhez Lengyel Erzsébet és Karácsony Teréz személyében az óvónők is kinevezettek. Végül tisztelettel jelentem, hogy július hó folyamán államosítási tárgyalás, óvóház és nyári menedékház látogatás céljából Bikfalva, Uzon, Ilyefalva és Aldoboly községekben szállottam ki.

Városi, községi ügyek.

— Sepsiszentgyörgy rend. tanácsa város 1902-ik évi közigazgatási állapota. —

Ifj. Gödri Ferencztől, Sepsiszentgyörgy város ifju, agilis polgármesterétől a fenti cím alatt egy érdekes, tartalmas kis füzet jelent meg a közelmúlt napokban.

Ez a kis füzet tulajdonképpen Gödri polgármesternek a szomszéd város 1902-ik évi állapotáról a képviselőtestület elé terjesztett azon jelentését foglalja magában, melylyel minden valamire való város feje, törvényekből kifolyó köteleességszerűséggel beszámol a képviselőtestületnek. Sepsiszentgyörgy város derék polgármestere nem elégedett meg jelentésének a városatyák elé terjesztésével, hanem, hogy a nagy közönség is meggyőződjék a város ügyeiről és vezetéséről: nyilvánosan is, egy kis füzetben közzétette azt.

Jól tette, okosan tette. A város ügyei iránt minden polgár érdeklődik. Ám mindenki nem lehet városi képviselő s így legalább azok is tisztá képet nyerhetnek városuk fejlődéséről, esetleg hanyatlásáról, kik az iránt érdeklődnek.

Gödri Ferencz polgármester jelentése — elfogulatlanul mondhatjuk — komoly, hü képe a város 1902-ik évi életének.

Mindjárt leghőli a képviselőtestületről számol be a jelentés. Közli a tagok névsorát, a közgyűléseket, ismerteti bő kivonatban ezeknek fontosabb határozatait, időrendben.

Ezek közül mint Kézdivásárhelyet leginkább érdeklő határozatokat, feljegyezzük, hogy a képviselő jóváhagyásával a kézdívásárhelyi kir. törvényszéknek Sepsiszentgyörgyre leendő áthelyezése ügyében egy 2 nyomtatott ívre terjedő, kimerítően indokolt memorandumot terjesztett fel az igazságügy-miniszterhez, melyet a marosvásárhelyi kir. tábla elnökének, a vármegye orsz. képviselőinek is megküldött. Továbbá, hogy az új vágóhid építésére tervezet készítettett s annak 30.000 koronával való felépítését elhatározta.

Az első határozat városunk életére nézve rendkívüli fontossággal bír s bár most érdemileg foglalkozni nem szándékozunk, két megjegyzést még sem hallgathatunk el. Az egyik az, hogy a törvényszék kérdésében városunknak is résen kell lennie.

A másik meg az, hogy G. polgármester nem a semmittevésben lelő örömet, de örökösen gondolkodik, cselekszik, alkot s teszi ezt becsületes nyilvánossággal — városa javára.

Az új vágóhíd kérdése is nagyon érdekel min-

Polytonosan tervezett, mozgott, kapacitált, véggezte a szu lassu munkáját, ha nagy akadályokat kellett ledönteni; nem úgy fogta fel a főispáni széket, mint egy pár ravasz kollegája, hogy legjobb semmit se csinálni benne, hanem csak csibukozni és hagyni a dolgokat, hadd történjenek főispáni ingerencia nélkül, mivel hogy Magyarországon még talán a nap se kellene az égen, ha azt lehetne hinni róla, hogy valami hivatalos kéz mozgattja oda-fönn. Potsa dolgozott, mozgott, mindig résen volt, minden mozzanatot kiaknázott megyéje részére, semmiyet nem tartott se kicsinynek, se nagyknak. Csinált vasutat Háromszéknek, székely muzeumot Sepsiszentgyörgyön, szövőgyárat, árva- és szeretetházat, két főgimnáziumot, tanítónőképző intézetet, takarékpénztárat. Egyformán volt érdeke a szellemiek és anyagiak iránt, sőt a mi legritkább a főispánok közt, a humanizmus, a legfejlettebb európai műveltség e legnemesebb sugara is bevilágított lelkébe s mint egyik szereplő motívum csillan fel működésénél.

1835-ben született Marosvásárhelyen s ifju kora a szomorú tizenkét évre esik, a mikor nem volt szabad magyarnak lenni. Jóformán csak az tudja igazán megbecsülni az alkotmányt, a ki már egyszer nélkülözötte. E korszak adta nekünk azt a hasznos nemzedéket, mely lázas tevékenységgel használta ki a bekövetkezett jobb időket. Potsa 1861-ben aljegyző lett Küküllőmegyében; provizorium alatt aztán nem szolgált egész a kiegyezésig, a mikor főbíró, majd alispán lett ugyanitt.

Mint főispán nagy tekintélylyel küzdte ki magát a főispánok közt, sőt 1896-ban a király belső titkos tanácsossá is kinevezte, — mi a legnagyobb

dolog, a mit a főispáni széken el lehet érni. Főrendiházi tag is csak azért nem lett, mert Erdély legszélső határmegyéjéből igen fáradságos a főrendiházi ülések látogatása.

Kevés szavu ember volt, azt is ugyszólván harapófogóval kellett belőle kihuzni, hanem ha aztán valamit mondott, az nem volt pusztá levegő. Ura volt szavainak és tetteinek. Nagy meggondoltságon, hosszu érlelésen keresztül mentek át szavai, tervei és kijelentései. Nehzen tette őket magáévá, de ha egyszer azzá tette, azok összenőttek vele mint a medve bundája a testével és lehetetlen volt egyiktől vagy másiktól elválasztani. Kritikus helyzetekben szeliden mosolygott és morgott a szakállába, az indulatok hevében pedig ritka önfegyelemmel mondotta önmagának lázas idegeit csillapítva: „Csak flegma Poniatovsky”.

Ez volt a szava járása s ezzel a flegmával kívárta, kibőjtölte a tornyosuló akadályok elmulását s csendesen tűrni tudta a kellemetlenségeket, melyek a közpálya emberét minduntalan érik.

Halála nagy csapás a székely végekre. S minket is elfog a méla bánat, látván a jelesek sürű elmulását, a nélkül, hogy újabbak lépneek nyomukba. Kétségbe kellene esnünk a jövő felett, de hát Isten rendeli a csapásokat és végre is semmit se használ a sok panasz: Csak flegma, flegma Poniatovsky!

Mohoray Pál.

ket. Városunknak is égető szüksége van rá, annyira, hogy már halaszthatatlan, különben közegészségi s közgazdasági károk fenyegetnek.

Vajjon gondol-e rá városunk tanácsa? Meri, hogy a mostani vágóhid tarthatatlan: az nem szorul bizonyításra.

A II-ik fejezetben a városi tanács tagjairól, ezek működéséről, tevékenységéről, a III-ikban a rendőrségről, a IV-ikben a városi árvaszékről, az V-ikben a központi választmányról, a VI-ikban az áll. anyakönyvvezetésről, a születési, halálozási és házasságkötési ügyekről, a VII-ik a közegészségügyről, a VIII-ikban a tanügyről, a IX-ikben a katonai ügyről, a X-ikben az adóügyről, a XI-ikben a városi közpénztárról, a város vagyonáról adósságairól, befektetéseiről tájékoztat. Ez utóbbiból kiemeljük, hogy Sepsiszentgyörgy vagyona 1902-ben 1 millió 771 ezer 944 koronát, tartozásai 582 ezer 604 koronát tettek.

A XII-ik fejezetből a közmunkaügyet, a XIII-ikből a város rendezés, szépítés, építkezés érdekében végzeteket, a XIV-ikben a várost érdeklő nevezetesebb eseményeket, XV-ikben az iparügyeket, a XVI-ik a katasztert, a XVII-ben a közgazdaságot, a XVIII-ban az erdőügyet, a XIX-ben az egyesületeket és erkölcsi testületeket ismerteti bő részletességgel, mindenre kiterjedő alapossgal. A XX-ik fejezetben Dr. László Ferencnek a főgimnázium kitűnő tanárának tudományos munkássága alapján az időjárás Sepsiszentgyörgyön 1902-ben van ismertetve igen érdekesen gondosan.

Szóval egy érdekes és igen értékes munkát a Gödri polgármester évi jelentése melynek becsét a nyilvánosságra hozatal csak növelheti s hogy belőle a tanulságot mi is levonjuk, kifejezést adunk azon nézetünknek, és ohajunknak, hogy jövőre Kézdivásárhely polgármesterének jelentését is ilyen módon jó lenne nyilvánosságra hozni s ezáltal a város ügyei iránti érdeklődést a polgárságban fokozni.

-i-

NAPI HIREK.

- **A honvédség köréből.** A király a honvéd Ludovika Akadémia végzett növendékeit: Koresek Jánost és Miklovitz Lajost a brassói 24-ik m. kir. honvéd gyalogezredhez kinevezte hadnagyokká; a honvédelmi miniszter a m. kir. honvéd hadaprótiskolák végzett növendékei közül Parragh Gyulát, Weinek Rezsőt, Novák Ferenczet, Michnay Rezsőt, és Eperjesi Bélát, továbbá nagynyújtódi Köntzei Károlyt, a nagyszebeni és. és kir. hadapródiskola végzett növendékét a brassói 24-ik m. kir. honvéd gyalogezredhez hadapród tiszthelyettesekké nevezte ki.

- **Szent István napja Kézdivásárhelyt.** Hova tovább, annál nagyobb fényvel, nagyobb lelkesedéssel ünnepli meg Kézdivásárhely város közönsége, rang és felekezeti különbség nélkül Szent Istvánnak, a dicső első magyar királynak névnapját. Ugyyszólván hagyományoszerű ez a hazafias ünnepség a város közönségének s kivált a szabadságharcot követő évek elején mindig nagyszabású ünnepeléssel rótt le halálját a nagy király iránt. Volt idő, mikor az abszolút kor emberei egyenesen eltiltották Kézdivásárhelynek a Szent István ünnepséget. A kir. fő-kormányzók elnöke gróf Creneville 1862-ben aug. 14-én 3945. szám alatt, 1863. aug. 18-án 4680. szám alatt kiadott rendeleteivel szigorúan tiltotta a Szent István napjának előestéjén való kivilágítást és zajos tüntetést a magyar király és a haza mellett. Kézdivásárhely város hazafias polgárai azonban néhai Szabó Dániel akkori főbíró felhívására oly fényes kivilágítással s mindkét templomban oly lélekemelő isteni tiszteletekkel ünnepelték meg Szent István napját, hogy a miatt a hazafias főbíró a fő-kormányzók elnöke állásából elmozdította. Azóta alig 1-2 év volt csupán, mikor a kivilágítás és ünnepség iránt az érdeklődés megcsappant volt. Majdnem három évtizede, hogy ismét a régi fényben tartják meg a magyar nemzet életében örök emlékü nagy király névnapját. Így az idén is. Előző este a főtér s a főbb utcák ragyogón ki voltak világitva s ebben a polgárság közt nem volt felekezeti különbség. Pompás tűzi játékok s zene gyönyörködtették a főtéren

nagy tömegekben hullámzó közönséget. Aug. 20-án a házakon nemzeti színű lobogók hirdették az ünnepséget. Délután 10 órakor az összes ipartársulatok (számszerint 13) lobogóik alatt vonultak le a tűzoltó egyesülettel a tűzoltó zenekar Rákóczi-indulójának hangjai mellett a r. kath. templomba szent misére. Itt részt vettek a kir. honvéd tisztikar, kir. törvényszék, kir. járásbíró, kir. adóhivatal, kir. ügyész, kir. városi tanács, a m. kir. áll. polg. és elemi iskolák tantestületei az ügyvédi kar, a kereskedők nagyszámu tagjai s kívülök nagy közönség, mely zsufolásig megtöltötte a szép és tágas templomot. Takács Vida plebános hazafias, lelkes szent beszédben méltatta Szent Istvánnak örök érdemeit, mely után Rada Elek lelkész szent misét mutatott be. Mise közben Both Mihály kántor remek szóló, Kozma Géza és Szabó Gyula hegedű, gordonka és orgonakiséretei mellett, továbbá Kovács József joghallgató szép énekbetéte nagyban emelték az isteni tisztelet fényét Mise elején a Himnuszt, a végén a Szózatot énekelte el lelkesen, szépen Both M. kántor s vele a hazafias díszes közönség, mely felekezeti különbség nélkül áldozott megható lelkesütséggel a nagy király emlékének.

- **Uj tanárok.** A kézdivásárhely-kantai r. k. főgimnáziumhoz a Dénes Béla, Zöld Ferenc, Ferenczy Gyula és Schneider Traugott helyettes tanárok elmozdításával megüresedett helyekre az erdélyi r. k. státus igazgatótanácsa Domby Lajos erdélyi egyházmegyei áldozópap, a marosvásárhelyi főgimnázium tanárát a magyar latin tanszék, kézdivásárhelyi Zsigmond György szakvizsgás tanárjelöltet a történelem-földrajzi tanszék, Tóth Balázs privígyei r. k. gimnáziumi tanárt és Török Sándor alapvizsgás tanárjelöltet a mennyiségtan fizikai tanszék egyhangulag megválasztotta. A választáshoz az új tanároknak gratulálunk s működésükhöz szerencsét kívánunk.

- **Uj plebános helyettes.** A kézdivásárhely-kantai róm. kath. hitközség uj plebános-helyettesét kapott Stadler Géza Albin minoritarendi áldozópap személyében, ki a jövő héten foglalja el itteni állomását. Az uj plebános-helyettes alig 30 éves fiatal ember, de már is elismerésre méltó munkásságra hivatkozhatik. Öt évig volt Marosvásárhelyen a r. d. p. novendék ujczemestere, tanára, az érdemei elismerésül a rend káptalanja aug. 14-iki ülésében az erdélyi részi Szentháromságról nevezett örség örvé választotta. Marosvásárhelyen az „Egyetértés” című társadalmi lapnak felelős szerkesztője s az ottani társadalomnak — mint a Székely Lapok írják — igen kedvelt, magas műveltségű, emelkedett gondolkodásu tagja volt s így távozását mélyen fájlatja az ottani körökben felekezeti s rendkülönbség nélkül. Az uj lelkészt tehát sok és kedves jóhír előzvéen meg idejövételében, üdvözljük városunk kebelében s szívesen kívánunk neki itteni működéséhez is áldást és szerencsét!

- **Erettségi vizsgálatok.** A gimnáziumi ismétlő-, javító- és pót-eretségi vizsgálatok a nagyszebeni tankerülethez tartozó főgimnáziumokra nézve Dr. Elischer József kir. tanácsos, főigazgató elnöksége alatt a f. évi szeptember hó 7-ik napján délelőtt 9 órakor fognak Nagyszebenben megtartatni.

- **A miniszter köszönete.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter zabolai gróf Mike Árpádnak sz. Bethlen Klementina grófnőnek azon tényéért, hogy a zabolai m. kir. áll. el. népiskola szegénysorsu gyermekei felruházására 300 koronát adományozott, meleg elismerő köszönetét nyilvánította.

- **Uj finöveldei igazgató.** Mártonyi Lukács, főgimnáziumunk érdemes tanára s a finevelő-intézet humánus gondolkodásu igazgatója ezen állásáról július hó elején lemondván, helyébe — mint értesülünk — Koch Sándor, főgimnáziumunk másik jeles tanárát, a minoritarend most választott kormánytanácsosát helyezte a felsőbbbség bizalma. Gratulálunk.

- **Szerencsétlen halál.** Kovács István márkosfalvi lakos, 67 éves napszámos f. hó 19-én a cséplőgépnél dolgozott. A mint a buzakévt a cséplőgépbe dobta, leesett a székéről, de oly szerencsétlenül, hogy azonnal szörnyet halt. Nagyszámu családot, sok gyermeket hagyott hátra.

- **Milyen a termés Háromszéken?** A földmívelési miniszter jelentése szerint az idei termés, átlagos számítással Háromszék-megyében a következő. Buza: 127 ezer 100 méterházsa. (10 ezer 74 m. mázsával kevesebb, mint 1902-ben.) Rozs: 113

ezer 500 mm. (11 ezer 464 mm-val több, mint 1902-ben.) Arpa: 91 ezer 200 mm. (19 ezer 893 mm-val kevesebb, mint 1902-ben.) Zab: 145 ezer 300 mm. (32 ezer 303 mm-val kevesebb, mint 1902-ben.) Összes termés tehát 495.100 méterházsa, vagyis: 50.806 méterházsaival kevesebb, mint 1902-ben volt.

- **Tornatanitói kinevezés.** Az erdélyi r. kath. státus igazgató tanácsa aug. 14-én tartott ülésében Schneider Traugott volt kézdivásárhely-kantai főgimnáziumi helyettes tanárt a székelyudvarhelyi r. k. főgimnáziumhoz kinevezte tornatanitóvá.

- **Szülők figyelmébe.** A nagyszebeni Orsolya-Rendház ez uton a nagyérdemű közönség figyelmébe ajánlja leány- és nevelőintézetét: elemi és polgári leányiskolájával, német, francia- esetleg angol tanfolyammal; benlakásra (internatus) és kellő ajánkozás esetére szervezendő főiskolájáról kívánná kimerítő prospectussal készséggel szolgálni az intézet elöljárósága.

- **Emlekoszlopot Bethlen Gábornak.** Marosvásárhely szabad királyi városát hazafias és lelkes terv foglalkoztatja. Tizenöt év múlva, 1918-ban háromszáz esztendője, hogy Bethlen Gábor a nagy erdélyi fejedelem szabad királyi városát emelte a várost. Ez évben, 1918-ban emlékszünet akarunk leleplezni Marosvásárhelyen, melynek közönsége bizonyára hazafias készséggel adja filléreit a nemes célra, mely a város kegyeletét van bivatva leróni a kiváló fejedelem halhatatlan emlékeztető iránt.

- **Az Erdélyi Kárpát-Egyesület ünnepe.** Az Erdélyi Kárpát-Egyesület aug. 29, 30 és 31-én Brassóban tartja meg idei közgyűlését. Brassó város pompás természeti szépségével, gyönyörű kirándulás helyeivel egyébként is látogatott nyári üdülőhely a mely a nyaralónak egyuttal a nagyváros kényelmét is nyújtja és így valóban pompás külső keretűl szolgál a turisztikát fejlesztő egyesület közgyűlésének. E három napon ünnepélyekkel és kirándulásokkal egybekötött változatos szorakozások lesznek Brassóban. Kirándulás a Czenk hegyre, a hol megkoszorúzzák az ezredéves emlékoszlopot. Hangverseny és táncmulatság. Ünnepi közgyűlés a városi vígadóban. Csángó háziipari kiállítás. Csángó lakadalom. Kirándulások a fenséges szépségű Csukásra kocsin és lóháton és hasonló érdekes szorakozások. Az egyesület három napos ünnepélyre vendégeket szívesen lát, a kik részére az államvasutak igazgatósága kedvezményes vasuti utazást engedélyezett. Az elsőosztályon utazók második, a második osztályon harmadik, a harmadik osztályon utazók pedig fél második osztályu menetíteli jegyet fizetnek: Az államvasutak központi menetjegyirodája az Erdélyi Kárpát-Egyesület megbízásából a közgyűlés idejére társasutazást rendez Brassóba. Az érdeklődők ez irodában, valamint 27 vidéki fiokirodában részletes programot kaphatnak és díjtalan felvilágosítást nyerhetnek. A brassói tartózkodás költségei rendkívül mérsékeltek és így az Erdélyi Kárpát-Egyesület méltán számít arra, hogy ugy a fővárosból, mint a vidékről számosan vesznek részt a kínálkozó szorakozásokban.

- **A hanyag szülők.** A vall.- és közoktatásügyi miniszter elrendelte, hogy azon gyermekek számára, akik 1869. évi XXXVIII t.-ez. értelmében a szülőköt vagy gyámokat ért négyeszeri büntetés után sem járnak az elemi iskolába, a községi hatóság, a tanköteles gyermek illetékes árvaszéknél külön gyám kirendelését szorgalmazza.

- **A kereskedelmi miniszter és a bérfizetés.** A kereskedelmi miniszter leiratot intézett a különböző magyar iparvállalatokhoz, amelyben arra hívja fel őket, hogy az ipartelegeiken foglalkozott munkásoknak ne szombaton, hanem szerdán vagy esütörtökön fizessék ki a hetibért. A miniszter ezen felhívásával a kereskedelmet akarja támogatni, amelyben a tapasztalat azt bizonyítja, hogy a munkások legnagyobb része, ha szombaton kapja meg a hetibért, azt a következő munkaszünetelői napon könnyelműen elkölti, míg ha szerdán vagy esütörtökön kapja, úgy teljesíteni fogja kötelezettségeit s eszközölni fogja bevásárlásait. Hisszük, hogy a miniszter leiratának rövid időn belül meg is lesz a kellő foganatja. Fontos szociális tekintetek is parancsolják a bérfizetésnek a szombati napról a hét akármelyik napjaira való áttételét.

- **A szerkesztő postája.** Haan Béla dr. urnak, Uny, Esztergom-megyében. A bájos kis költeményeket vettük; hálás köszönet értük. Jó üdülést, kedélyes szünidőzést kívánunk!

Hirdetések.

Unghváry László 300 holdas gyümölcsfa-isko- Czegléden.
lája, szőlő- és borgazdasága

SZŐLŐT

szállítok rendkívül edeset és zamatosat első rendű minőségben

POSTÁN

Borszőlőből augusztus 20—25-től kezdődőleg eleinte Oportó és Ezerjó, később pedig Mézesfehér, Kadarka, Kövidinka stb. fajokból a teljes érték előleges beküldése mellett az ország bármely postafiókára bérmentve 5 kilós ládában 1 frt 15 krért.

Csemegeszőlőből (piros és fehér saszlából) szeptember 1—10-én kezdve bérmentve 5 kilónként 1 frt 30 kr.

Muskotályból (passatutti faj, a csemegeszőlők királya!) szintén szeptember 1—10-én kezdve, bérmentve 5 kilónként 1 frt 50 krért.

Ily módon a vevő 5 kilós csomaghoz 17 fillérrel olcsóbban jut, mint ha azt utánvétellel küldeném. Epen ezért postai utánvét mellett egyáltalában nem küldök szőlőt. — Egy szállító-levéllal 3 láda szőlőt is lehet küldeni, mely esetben 24 fillért takarít meg a rendelő, vagyis ennyivel kevesebbet küldjön be 3 láda szőlőért.

VASUTON

Borszőlőből 5 és 10 kilós láda és 5—10—15 kilós kasokban kilónként 14 krért.

Csemegeszőlőből (piros és fehér saszlából) fenti nagyságu láda és kasokban 18 krajczárért.

Muskotályból (passatutti faj, a csemegeszőlők királya!) a fenti nagyságu kasok és ládákban 22 krajczárért.

Az 5 és 10 kilós ládáknál, valamint az 5 kilós kosaraknál is az elegysúly tisztasulynak számítatik, míg a 10 és 15 kilós kétfülű kasoknál a tiszta szőlősúly lesz számítva és külön lesz a kas ára a rendelő terhére 25—30 krajczárba elszámolva. Mindezen kosarak az elküldés után a rendelő tulajdonát képezik, míg azonban mint sajátjukat több ízbeni megtöltés végett hibátlan állapotban és bérmentve újra meg újra beküldhetik.

A vasuton mindig szebben, üdöbben és mint gyorsáru csak oly hamar érkezik meg a szőlő, mint a postán és itt a szállítás olcsóbb is 1—2 krajczárral kilónként. Epen ezért tessenek többen összeállani és együtt 50—100 kilót is rendelni. — Ha t. megbízom egyszerre 300—600—1000 kilót rendel és rendelését hetenként többször megismétli megfelelő engedményben részesül.

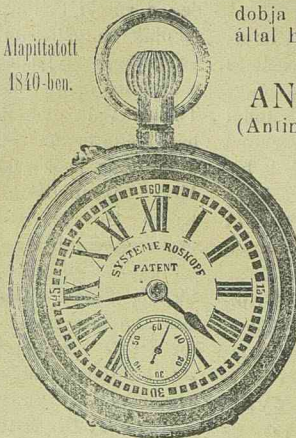
A vasuton való küldés esetére az érték fele része előre küldendő be. Előleg nélkül rendelést egyáltalában nem fogadatosítok Vasuti szállítmányoknál a fenti árakban a lelkisiméretes csomagolás, a vasúthoz vitel, a szállító-levél és a közvetvám költsége is befoglaltatik.

(172. 1—5)

Fentiekén kívül mindenféle gyümölcsfából nemes ojtvány, gyümölcsfavadoncz, sima és gyökerez vasszó, továbbá gledit ia és akácza is kapható. Nemkülönböztetve saját termésű, kitűnő minőségű új és ő-borok hordókban és palackokban. Tessék mindezekről árjegyzéket kérni.

Teljesen ingyen

Alapított
1840-ben.

dobja ki a pénzét, ha értéktelen utánzatok által hagyja magát elámitani. Az én valódi amerikai Nickel

ANKER-ROSKOPF-ÓRÁM

(Antimagnetique) szabadalmazott Email-számlappal, itt látható minta szerint 36 órai járással egyedül. Kiváló ellenálló képessége, valamint pontos járása által a legkedveltebb és a létező legjobb strapa óra. Különösen ajánlatos tiszteteknek, vasuti hivatalnokok, csendőrség, pénzügyőrség, kalauzok, gépészek és mindazok részére kik egy erős, megújható estartós órát akarnak. Ara egy szép nickel láncszal és tokkal együtt csak

6 KORONA

3 évi jótállással, 3 darab vételénél CSAK 5 KORONA.

Nem megfelelés esetében kicserélem, vagy a pénzt visszadom. Szétküldés az I. amerikai órágyárak vezérképviselője által

BÖHNEL MIKSA, órás

BÉCS, IV., Margaretenstrasse 48/83.
a cs. és kir. állami hivatalnokok szállítója.

Óvás: Kereskedők Roskopf-órákat pléh tokkal és imitált papír-Email-számlappal ajánlanak. Ily óra náham 1 frt 75 kr. és megjegyzem, hogy én nem vagyok kereskedő, hanem órás. Az én óráim finom szabadalmazott Email-számlappal vannak ellátva, pontosan szabályozottak és mindent, a mi nincs fenti cégjegyzékkel ellátva, utasítunk, határozottan vissza.

50 évi siker!

Eszéki
ARCZENŐCS

és eszéki
SZALVATOR-SZAPPAN

eltávolítja a szepit, májfoltot és a bőr összes tisztátalan ágrát

Valódi csakis a

DIENES J.C. „SZALVATOR”-gyógytárából

Eszéken, felsőváros:

1 tégly eszéki arczenőcs ára 70 fillér és 1 korona.
1 drb Szalvator-szappan 1 korona.
1 tégly kézi paszta 1 20 fillér.

Lyoní rizspor kis doboz 1 korona, nagy doboz 2 korona.

Ezen cikkek mentek minden ártalmas alkatrészekből és megfelelnek tökéletesen a 71.012. számú B. m. rendeletnek.

Főraktár: BUDAPESTEN:

TÖRÖK JÓZSEF

101. 10—10.

gyógyszerész

VI., Király-utca 12. és Andrássy-ut 29.

Hirdetések jutányos áron felvételnek
e lap kiadóhivatalában.

URANOS

Kizárólagos
gyártói:

HOCHSINGER TESTVEREK vegyészeti gyára

BUDAPEST,
VI., Rózsa-utca 85.

-K É K

ruha-mosáshoz
a legjobb kékítőszert.

— Törvényesen védve. —

Mosóint zetekben, háztartásokban a legkedveltebb ruha-kékítő.

OLCSÓ ÉS FELÜLMULHATLAN!

kis üveg 24 fillér, tisz. eri mosáshoz el gendő. — 1 u gy üveg 1.00 kor., 1/2 üveg 1 kor.

KAPHATÓ MINDENÜTT!

Utánzatoktól óvakodjunk!